

Udskriftsdato: 15. december 2025

FOU nr 1983.209 (Gældende)

Støtte efter bistandsloven til køb af invalidebil

Ministerium: Folketinget

Støtte efter bistandsloven til køb af invalidebil

A havde af et revaliderings- og pensionsnævn fået bevilget et rente- og delvist afdragsfrit lån på 84.864 kr. til anskaffelse af en Ford Taunus 1600 som invalidebil. A anskaffede i stedet en Ford Taunus 2000 og var indstillet på selv at betale differencen i prisen på de to biler. Nævnet tilbagekaldte herefter bevillingen på 84.864 kr. og ydede i stedet A et rente- og delvist afdragsfrit lån på 61.000 kr., der var den sædvanlige låneramme.

Anmodet den sociale ankestyrelse om at tage stilling til sagen på ny under henvisning til nogle nærmere angivne forhold, der belyste A's handlemåde, og til, at der tilsyneladende ikke blev fulgt en fast praksis på området.

(J. nr. 1983-164-053)

A klagede over, at den sociale ankestyrelse havde tiltrådt en afgørelse fra revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt om omfanget af den støtte, som A kunne modtage til anskaffelse af en bil som hjælpemiddel.

Efter de dagældende regler kunne revaliderings- og pensionsnævnet yde svært invaliderede personer et rente- og delvist afdragsfrit lån på indtil 61.000 kr. til anskaffelse af en bil. Nævnene kunne gå ud over denne lånegrænse, hvis en ansøger på grund af forhold i forbindelse med invaliditeten havde behov for en større og dyrere bil.

Det fremgik af sagen, at A, der var svært handicappet, i 1976 fik bevilget en hjælpemiddelbil, hvorved der var gået ud over den sædvanlige lånegrænse.

Den 20. maj 1980 ansøgte A social- og sundhedsforvaltningen i Lyngby-Tårnby kommune om støtte til udskiftning af bilen.

Revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt besluttede ved bevilling af 5. december 1980 at yde A et rente- og delvist afdragsfrit lån på 84.864 kr. eksklusive automatik til anskaffelse af en Ford Taunus 1600 med automatisk gear, d.v.s. ud over den sædvanlige låneramme på 61.000 kr. I bevillingsskrivelsen orienterede nævnet A om, at han skulle indsende slutseddel underskrevet af ham og automobilforhandleren til kommunen med henblik på beregning og udbetaling af lån.

Den 8. januar 1981 underskrev A slutseddel om køb af en Ford Taunus 2000 for 90.752 kr. (inklusive leveringsomkostninger). Hertil kom et beløb på 8.722 kr. for automatisk gear. Bilforhandleren tog A's tidligere bil i bytte for 18.000 kr.

Den 30. marts 1981 modtog social- og sundhedsforvaltningen i Lyngby-Tårnby kommune slutsedlen, og samme dag meddelte forvaltningen A, at han kun var berettiget til at anskaffe en Ford Taunus 1600, og at nettoprovenuet ved salget af den gamle bil skulle fragå i bevillingsbeløbet. A fastholdt, at han ønskede en Ford Taunus 2000. Han var og havde hele tiden været indstillet på selv at afholde differencen i prisen mellem en Ford Taunus 2000 og en Ford Taunus 1600.

Socialforvaltningen forelagde samme dag telefonisk spørgsmålet for Københavns amts socialcenter, der oplyste, at der kun kunne ydes et beløb i støtte på 61.000 kr. minus nettoprovenuet ved salg af den gamle bil, hvis A ønskede en anden bil end en Ford Taunus 1600.

Samme dag orienterede forvaltningen A om socialcentrets opfattelse.

Social- og sundhedsforvaltningen i Lyngby-Tårnby kommune forelagde A's ansøgning om i stedet at måtte købe en Ford Taunus 2000 for revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt. Under

sagens behandling indhentede nævnet oplysning fra en automobilforhandler om, at der ikke var forskel på driftssikkerheden ved henholdsvis en Ford Taunus 1600 med automatisk gear og en Ford Taunus 2000 med automatisk gear.

Revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt besluttede at meddele A afslag på ansøgningen om at måtte købe en Ford Taunus 2000. Nævnet besluttede herefter at tilbagekalde bevillingen på 84.864 kr. og i stedet at yde A et delvist rente- og afdragsfrit lån på indtil 61.000 kr., d.v.s. den sædvanlige låneramme.

A indbragte afgørelsen for den sociale ankestyrelse, der meddelte ham, at nævnets afgørelse var i overensstemmelse med de retningslinjer, der i almindelighed følges i lignende sager. Ankestyrelsen havde ikke fundet, at der i A's sag forelå omstændigheder, der kunne begrunde en afvigelse herfra. Ankestyrelsen havde herved lagt vægt på, at der ikke kunne oplyses særlige driftsøkonomiske eller funktionsmæssige hensyn, der kunne begrunde valget af en større bil end den, der var bevilget. Styrelsen havde endvidere lagt vægt på, at det klart fremgik af bevillingsskrivelsen af 5. december 1980, at støtten var bevilget til en Ford Taunus 1600. Ankestyrelsen tiltrådte således nævnets afgørelse.

I en udtalelse i anledning af klagen til mig henholdt ankestyrelsen sig til sin afgørelse og fremsatte supplerende bemærkninger (jfr. nærmere nedenfor).

Under min behandling af sagen indhentede jeg akterne i sagen om ydelse af støtte til A's køb af motorkøretøj i 1976 fra revaliderings- og pensionsnævnet for Storstrøms amt. Jeg indhentede endvidere nogle oplysninger fra A, jfr. nedenfor.

I en skrivelse til den sociale ankestyrelse anmodede jeg styrelsen om at tage stilling til følgende:

»...

Jeg kan ... oplyse, at jeg ved henvendelse til en Ford-forhandler har modtaget oplysning om, at en Ford Taunus 2000 er identisk med en Ford Taunus 1600, bortset fra at motoren i en Ford Taunus 2000 er på 2 liter og motoren i en Ford Taunus 1600 er på 1,6 liter.

1. Revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt meddelte i skrivelse af 5. december 1980 (A), at nævnet på visse nærmere angivne vilkår ydede ham et rente- og delvist afdragsfrit lån på 84.864 kr. til køb af en Ford Taunus 1600 2-dørs med automatisk gear.

(A) købte den 8. januar 1981 en Ford Taunus 2000 for 90.752 kr. (inklusive leveringsomkostninger).

Revaliderings- og pensionsnævnet og den sociale ankestyrelse har bestemt, at (A) til dette motorkøretøj alene kan modtage støtte på 61.000 kr.

(A's) køb af den kraftigere bil har således for (A) den virkning, at hans støtte er nedsat med 23.864 kr.

2. Den sociale ankestyrelse har i udtalelsen ... til mig oplyst, at det er den sociale ankestyrelses praksis, at det alene i de tilfælde, hvor der ydes støtte inden for de almindelige lånerammer, tillades, at den pågældende køber en anden og dyrere bil end den i bevillingen anførte mod selv at betale differencen.

Jeg finder ikke på nuværende tidspunkt at have tilstrækkelig anledning til at gå nærmere ind på denne praksis og begrundelsen for den.

Jeg bemærker i den forbindelse, at jeg er bekendt med, at socialministeriet i skrivelse af 7. januar 1982 anmodede socialstyrelsen om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal overveje mulighederne for en forenkling af bistandslovens regler om støtte til invalidebiler.

Socialstyrelsen nedsatte den 2. februar 1982 en arbejdsgruppe, der bl.a. fik til opgave at

»... foretage en gennemgang af hele regelsættet om støtte til invalidebiler med henblik på belysning af dets administrative og tekniske hensigtsmæssighed.

...«

Jeg er bekendt med, at arbejdsgruppen har afgivet en redegørelse til socialministeriet.

I statsministerens åbningstale, skriftlig del, af 4. oktober 1983 er det anført, at socialministeren i indeværende samling i forbindelse med arbejdsgruppens rapport om mere enkle regler for invalidebiler vil stille forslag om ændring af bistandslovens § 58. I tilknytning til lovforslaget vil der administrativt ske en række justeringer vedrørende reglerne om støtte til invalidebiler.

Jeg har fundet at burde sende socialministeriet en genpart af denne skrivelse.

Jeg bemærker endvidere, at det af det materiale, som jeg har modtaget, ikke fremgår, at der af myndighederne på dette område følges en fast praksis. I øvrigt må det umiddelbart forekomme noget vanskeligt at sondre mellem tilfælde, hvor der er tale om køb af ekstra udstyr, og hvor der er tale om køb af en anden bil.

Det materiale, som jeg har modtaget, er følgende:

a. Skrivelse af 17. september 1976 til (A) fra revaliderings- og pensionsnævnet for Storstrøms amt (omtalt nedenfor under 3.a.

b. En sag fra revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt om tilladelse til en ansøger til at anskaffe en dieseldrevet model mod selv at betale 8.401 kr.

c. En sag fra revaliderings- og pensionsnævnet for Københavns amt om tilladelse til en ansøger til at anskaffe en 5-dørs model mod selv at betale 6.645 kr.

d...

e. Den sociale ankestyrelses afgørelse i skrivelse af 18. december 1979, hvorved styrelsen traf følgende afgørelse:

»Ankestyrelsen finder, at ansøgeren opfylder betingelserne for at få støtte i form af lån til køb af bil, jfr. punkt 13 i motorcirkulæret, samt at han på grund af forhold i forbindelse med invaliditeten har behov for at benytte et større og dyrere motorkøretøj end det, som forudsættes anskaffet inden for den normale låneramme. Herudover ydes tilskud til invalideaggregater efter reglerne i cirkulærets punkt 19.

Under henvisning til, at ansøgeren ønsker at købe en VW Passat*) mod betaling af merudgiften, finder ankestyrelsen, at der intet er i vejen for, at han anskaffer den omhandlede vogn i stedet for den bevilgede Opel Kadett til en pris af 70.745 kr., således at nettoprovenuet ved salg af den gamle bil anvendes til dækning af differencen mellem anskaffelsessummen og lånebeløbet.«

*) Pris: ca. 84.000 kr.

3. Jeg forstår den sociale ankestyrelses udtalelse af ... således, at det også er styrelsens opfattelse, at det må tillægges betydning, hvorledes (A) handlede.

Jeg har ved min gennemgang af det nu foreliggende materiale navnlig hæftet mig ved følgende forhold:

a. Af revaliderings- og pensionsnævnets skrivelse af 5. december 1980 til (A) fremgik det udtrykkeligt - som fremhævet af den sociale ankestyrelse i udtalelsen ... - at det var en Ford Taunus 1600, der blev ydet støtte til.

I en skrivelse af 17. september 1976, hvorved revaliderings- og pensionsnævnet for Storstrøms amt bevilgede (A) støtte til hans tidligere bil, var anført følgende:

»Den bevilgede hjælp, der er ydet i henhold til cirkulærets punkt 18, omfatter et afdragsfrit lån svarende til registreringsafgiften på standardudgaven af et motorkøretøj af mærket Ford Granada.

...

Eventuelle udgifter som følge af, at De vælger en anden vogntype end standardtypen eller træffer aftale om andet ekstraudstyr end de i bevillingen omhandlede særlige indretninger, vil der ikke kunne ydes lån eller tilskud til, hvorfor De i givet fald selv må afholde udgifterne i sådanne tilfælde.«

I anledning af mit spørgsmål i skrivelsen af ... oplyste (A) i skrivelsen ...: »Desuden vil jeg fremhæve, at da jeg i 1976 på lignende vis købte en Ford Granada 2300, skete dette på en bevilling, der lød på en Granada 2000. I dette tilfælde var det i orden, at jeg selv betalte forskellen mellem en Granada 2300 og en Granada 2000. Handelen blev godkendt af Storstrøms amt.«

b. I revaliderings- og pensionsnævnets skrivelse af 5. december 1980 var det anført, at (A) skulle indsende slutseddel underskrevet af automobilforhandleren og (A). Det var anført, at slutsedlen skulle indeholde en »nøjagtig specifikation af udgiften til anskaffelsen og montering af det af myndighederne krævede invalideaggregat, eventuelt særlig indretning.«

Den 30. marts 1981 modtog social- og sundhedsforvaltningen en slutseddel af 8. januar 1981 fra automobilforhandleren vedrørende en Ford Taunus 2000.

Den sociale ankestyrelse anførte i udtalelsen ..., at (A) ikke havde rettet henvendelse til socialforvaltningen med henblik på rådgivning om bilkøb, før han underskrev og indsendte slutseddel på en anden og dyrere bil end den i bevillingen anførte.

I min skrivelse af ... bad jeg (A) oplyse årsagen til, at han ikke straks efter den 8. januar 1981 sendte slutsedlen til socialforvaltningen.

Hertil har (A) i skrivelsen af ... oplyst, at han havde aftalt med automobilforhandleren, at han skulle sende slutsedlen til kommunen (hvilket faktisk også skete).

c. (A) har i skrivelsen af ... oplyst, at automobilforhandleren ikke var villig til vederlagsfrit at annullere slutsedlen vedrørende en Ford Taunus 2000.

Social- og sundhedsforvaltningen i Lyngby-Tårnbæk kommune var den 30. marts 1981 i telefonisk kontakt med automobilforhandleren. Af det notat, som forvaltningen udarbejdede samme dag, fremgår det ikke, om automobilforhandleren da var villig til at annullere købet af en Ford Taunus 2000, og i bekræftende fald på hvilke vilkår. Der er ikke oplysninger i sagen om, i hvilket omfang der den 30. marts 1981 var foretaget indretninger i (A's) bil.

...«

Den sociale ankestyrelse meddelte mig herefter følgende:

»...

Ankestyrelsen har ikke været bekendt med (A's) tidligere sag fra 1976 om støtte til køb af motorkøretøj.

Styrelsen finder imidlertid, at sagen fra 1976 er af mindre betydning for den foreliggende sag, idet ankestyrelsens udgangspunkt for afgørelsen ... har været bevillingen af 5. december 1980, hvoraf det klart fremgik, at det var en Taunus 1600, 2-dørs automatik, der kunne ydes støtte til.

...

Ombudsmanden har i sin skrivelse af ... citeret ankestyrelsens afgørelse af 18. december 1979, hvor styrelsen fraveg sin praksis i de omhandlede sager. Denne afgørelse var imidlertid helt konkret truffet efter de foreliggende oplysninger bl.a. vedrørende de manglende praktiske prøver i henhold til motorcirkulærets punkt 18, idet man ønskede at undgå yderligere forsinkelse af sagens afgørelse ved en fornyet prøve. Endvidere lagde man vægt på, at den ønskede bil under hensyn til ansøgerens alvorlige lidelser fandtes bedre egnet.

Ankestyrelsen har i (A's) sag ikke fundet en tilsvarende begrundelse for at fravige styrelsens praksis.

...«

Ankestyrelsen meddelte, at styrelsen nu ville genoptage behandlingen af sagen. Styrelsen henviste i den forbindelse til nye regler om støtte til erhvervelse af biler.

Ved beretningsårets udløb forelå ankestyrelsens fornyede afgørelse endnu ikke.

Supplerende oplysninger om sagen

I et møde den 15. august 1984 traf den sociale ankestyrelse følgende afgørelse:

»Ankestyrelsen finder efter fornyede overvejelser og på baggrund af de fra socialministeriet indhentede oplysninger ikke tilstrækkeligt grundlag for at opretholde ankestyrelsens afgørelse af 22. december 1982.

Ankestyrelsen finder således, at den pr. 5. december 1980 meddelte bevilling må stå ved magt, og at ansøgeren har været berettiget til i henhold til denne bevilling at købe en dyrere bil end den bevilgede mod selv at betale prisforskellen.«

Jeg meddelte herefter ankestyrelsen, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.